

MARCO BELLOCCHIO
Cinema, amor i ràbia

Filmoteca de Catalunya
Dijous, 18 d'octubre 2012

Marco Bellocchio presentarà la retrospectiva que li dediquem el dijous 18 d'octubre, a les 20.00, a Sala Chomón de la Filmoteca de Catalunya

- **Del 16 d'octubre al 30 de novembre 2012 programem el cicle "Marco Bellocchio: cinema, amor i ràbia"**

La Filmoteca de Catalunya, en col·laboració amb l'Institut Italià de Barcelona, la Cinemateca Nazionale, la Cinemateca di Bologna i de l'IVAC, presenta fins al 30 de novembre la retrospectiva "Marco Bellocchio: cinema, amor i ràbia".

Marco Bellocchio i Bernardo Bertolucci van recollir l'herència de Pier Paolo Pasolini per aixecar la bandera del Nou Cinema italià dels seixanta amb *I pugni in tasca* i *Prima della rivoluzione* com a vaixells insígnia. Des de llavors, l'obra de Bellocchio s'ha desenvolupat a cavall entre la política i la psicoanàlisi, des d'un cinema militant que ha evolucionat cap a postures més reflexives fins a la solució de complexos edípics sense necessitat de matar la mare per buscar models universals en els clàssics de la literatura.

La retrospectiva, tan àmplia com hem pogut en funció de la disponibilitat d'unes còpies d'accés gens fàcil, arrenca aquest mes amb sis llargmetratges que inclouen des de les històriques denúncies de l'autoritarisme d'*I pugni in tasca*, *Sbatti il mostro in prima pagina* i *Nel nome del padre* fins a les exploracions psicoanalítiques de l'erotisme a *Il diavolo in corpo* i *La condanna* o la sublim interpretació de Marcello Mastroianni del pirandellianisme a *Enrico IV*. Tot just acabat el seu darrer llargmetratge, *Bella addormentata*, Bellocchio visita la Filmoteca de Catalunya per presentar la retrospectiva i la pre-estrena del seu darrer film.

ELS TÍTOLS DE LA RETROSPECTIVA

Il diavolo in corpo /El diablo en el cuerpo. Marco Bellocchio, 1986. Int.: Maruschka Detmers, Federico Pitzalis, Anita Laurenzi, Ricardo de Torrebruna. Itàlia-França. VOSE. 110'

Adaptació més que lliure de la novel·la clàssica de Raymond Radiguet, que Claude Autant-Lara ja va portar al cinema el 1946. La pel·lícula ens posa en la pell de Giulia, que ha d'escollir entre la seguretat que li proporciona el seu casament amb un ex-Brigades Roges penedit o la possibilitat de satisfer els seus desigs, en contra de les normes socials. El film va ser objecte de polèmica, ja que per primer cop s'inclouia una fel·lació en una pel·lícula no pornogràfica. "Volia afrontar cinematogràficament una escena d'amor físic sense caure en la banalitat o la pornografia i elaborar un llenguatge diferent de l'habitual, que oscil·la entre el sentiment i la perversió" (Marco Bellocchio).

Bella addormentata/ La bella dorment. Marco Bellocchio, 2012. Int.: Toni Servillo, Isabelle Huppert, Alba Rohrwacher, Michele Riondino, Maya Sansa, Pier Giorgio Bellocchio, Gian Marco Tognazzi. Itàlia-França. VOSC. 115'

Una lúcida reflexió sobre l'eutanàsia i el dret a morir dignament. A Itàlia, aquest tema va estar al centre d'un agre debat l'any 2009, arran del cas d'Eluana, una noia que feia disset anys que estava en coma i a qui el seu pare va decidir retirar l'alimentació artificial.

Sbatti il mostro in prima pagina / Una violació en primera pàgina. Marco Bellocchio, 1972. Int.: Gian Maria Volonté, Fabio Garriba, Carla Tatò, Jacques Herlin, John Steiner. Itàlia-França. VOSC. 93'. Projectió en Betacam digital.

Poc abans d'unes eleccions, un diari sensacionalista acusa un estudiant d'esquerres de la violació i l'assassinat d'una noia burgesa. L'interès a identificar els assassins amb les forces de l'esquerra provoca que la notícia –que en qualsevol altre moment seria menor– es publiqui a primera plana. Bellocchio, que s'enfrontava per primer cop a un guió aliè en un film iniciat pel director Sergio Donati, asseu la premsa al banc dels acusats en una altra mostra del cinema polític que aleshores proliferava al seu país.

Enrico IV / Enric IV. Marco Bellocchio, 1984. Int.: Marcello Mastroianni, Claudia Cardinale, Leopoldo Trieste, Paolo Bonacelli. Itàlia. VOSC. 85'. Projectió en Betacam digital.

Un home es colpeja el cap en caure d'un cavall en una festa de disfresses medievals. A partir d'aleshores creu que és l'autèntic Enric IV. El film és la transposició cinematogràfica de l'obra de Luigi Pirandello. "Per a Pirandello, el foll que es creu emperador és una font de paradoxes idònies per passar de la comèdia al drama. Bellocchio s'apropa al text teatral per reinventar-lo en una versió en què la bogeria queda desmitificada o, fins i tot, roman com a tal, catalogada entre les subtils possibilitats de disfressa de la hipocresia humana" (Alfio Cantelli).

I pugni in tasca / Amb els punys a la butxaca. Marco Bellocchio, 1965. Int.: Lou Castel, Paola Pitagora, Marino Masé, Liliana Gerace, Pier Luigi Troglio. Itàlia. VOSC. 105'

La història d'un noi que pateix epilèpsia i la relació que manté amb la seva família. "Amb aquest film he volgut presentar un adolescent que, habitualment vençut i còmplice de la seva condició, busca sempre justificacions i creu trobar-les atribuint les seves debilitats i desgràcies als seus pares, al seu naixement i al seu passat. És una experiència bastant freqüent entre els altres joves" (Marco Bellocchio).

La condanna / La condena. Marco Bellocchio, 1991. Int.: Vittorio Mezzogiorno, Claire Nebout, Andrzej Seweryn, Grazyna Szapolowska. Itàlia. VOSE. 92'

Un cas real que va fer força soroll a Itàlia, el d'un professor acusat de violar una alumna, inspira aquesta pel·lícula polèmica en què la culpa sembla dividir-se entre l'agressor i l'agredida. Per sort, Bellocchio no en fa un *reality show* sinó una reflexió rigorosa: l'escàndol no és la pel·lícula en sí, sinó el tema que toca. "El nus central del relat és la seducció que escapa a la racionalitat, a la consciència (representada per l'arquitecte-violador) i que es contraposa a la moral i a la incorruptibilitat de l'altre personatge masculí, el jutge" (Marco Bellocchio).

Sorelle Mai / Germanes Mai. Marco Bellocchio, 2010. Int.: Pier Giorgio Bellocchio, Elena Bellocchio, Donatella Finocchiaro, Letizia Bellocchio, Gianni Schicchi, Alba Rohrwacher, Valentina Vardi. Itàlia. VOSC. 105'

Prenent com a punt de partida el seu migmetratge *Sorelle* (2006), Bellocchio elabora un retrat íntim i nostàlgic de la seva família (germana, tietes, oncle i mare). Un film a mig camí entre la realitat i la ficció que barreja actors professionals amb amics i parents en una història que prové dels propis records del cineasta i que consta de sis episodis filmats als estius de Bobbio (el seu poble natal d'Emilia Romagna) entre 1999 i 2008.

La Cina é vicina / La Xina és a prop. Marco Bellocchio, 1967. Int: Glauco Mauri, Elda Tattoli, Paolo Graziosi, Daniela Surina, Pier Luigi Aprà, Alessandro Haber. Itàlia. VOSC. 93'

"El film és, primer de tot, una crítica política i moral tremenda, centrada en la vida provinciana italiana a Bolonya i, més concretament, en una família burgesa i els membres del partit en què militen. I dic teòricament perquè és aquí on Bellocchio "clava els dards", en no ser conforme l'actitud moral i interior dels personatges amb la ideologia que encarnen" (J. M. Caparrós Lera).

Discutiamo, discutiamo / Discutim, discutim. Marco Bellocchio, Elda Tattoli, 1969. Int.: Marco Bellocchio. Itàlia-França. VOSC. 18'. Episodi final del film col·lectiu *Amore e rabbia* (Bertolucci, Godard, Lizzani i Passolini en són els altres directors) i en què Bellocchio mateix interpreta un professor de la Universitat de Roma que manté un diàleg amb els seus estudiants sobre la lluita de classes a Itàlia.

Viva il Primo / Maggio rosso proletario / Visca l'1 de maig roig i proletari!. Marco Bellocchio, 1969. Itàlia. VOSC. 28'. Aquest documental sobre les manifestacions de Roma i Milan en el Dia Internacional del Treballador és un dels treballs més

compromesos del cineasta.

Ginepro fatto uomo / Juníper fet home. Marco Bellocchio, 1962. Int.: Paolo Graziosi, Stefano Satta Flores. Itàlia. VOSC. 45'. Migmetratge que Bellocchio va presentar com a treball final al Centre Sperimentale di Cinematografia i que ja presentava el compromís polític i crític amb el sistema que caracteritza el seu cinema.

Matti da slegare / Locos de desatar. Marco Bellocchio, Silvano Agosti, Sandro Petraglia, Stefano Rulli, 1975. Itàlia. VOSC. 140'. Projectió en DVD.

Estrenada amb el títol de *Locos de desatar*, és una versió reduïda del documental de cinc hores *O todos, o ninguno*. Encarregada per l'Assessoria Provincial de Sanitat de la regió d'Emilia Romagna i rodada en el sanatori mental de Colorno, la pel·lícula advoca per la tesi que els manicomis no curen sino que perpetuen i agreugen l'estat del pacient i el marginen definitivament de la societat. Alhora, el film també es planteja el problema de la reinserció social.

Nel nome del padre / En el nom del pare. Marco Bellocchio, 1972. Int.: Yves Beneyton, Renato Scarpa, Piero Vida, Aldo Sassi, Laura Betti, Marco Romizi. Itàlia. VOSC. 115'. Projectió en DCP.

L'Angelo és un noi rebel que entra en una escola de l'església catòlica italiana. Els conflictes entre el noi i la institució, classista i discriminatòria, no es faran esperar. "Un surt convalescent d'una educació d'amor i d'odi. Quan era petit, a Acció Catòlica em van ensenyar a odiar les joventuts comunistes –em deien que es divertien dient renecs. Anys més tard, vaig odiar les joventuts catòliques i vaig estimar els explotats blasfems" (Marco Bellocchio).

Abasso il zio/Marco Bellocchio, 1961. Itàlia. VOSC. 12'. Projectió en Betacam SP. Quatre infants entren a jugar en un cementiri. El primer treball de Bellocchio fou aquest petit assaig sobre el concepte que les criatures tenen de la mort.

Gli occhi, la bocca / Els ulls, la boca. Marco Bellocchio, 1982. Int.: Lou Castel, Ángela Molina, Emmanuelle Riva, Michel Piccoli, Antonio Piovaneli, Giampaolo Saccarola, Viviana Ton. Itàlia-França. VOSC. 101'

En Giovanni és un actor veterà que torna a casa seva per al funeral d'en Pippo, el seu germà bessó. Allí li expliquen que Pippo s'ha suïcidat i ha deixat una nota, però la mare dels dos diu que ha estat un accident. Per complicar encara més les coses, la xicota d'en Pippo, la Wanda, refusa anar de dol amb la resta de la família. Desconcertat, enfadat i intrigat, en Giovanni es proposa descobrir què està passant realment.

Marcia triomfale / Marxa triomfal. Marco Bellocchio, 1976. Int.: Michele Placido, Franco Nero, Miou-Miou, Patrick Dewaere, Peter Berling, Alessandro Haber, Luciano Crovato, Nino Bignamini. Itàlia-RFA-França. VOSC. 125' Un film contundent sobre la bogeria de la vida militar. *Marcia trionfale* segueix un noi durant el seu primer any en el servei militar italià. Víctima d'abusos i vexacions per part

d'oficials i subordinats, quan finalment aconseguix ser un bon soldat, la resta de reclutes el rebutgen.

Salto nel vuoto /Salt al buit. Marco Bellocchio, 1980. Int.: Michel Piccoli, Anouk Aimée, Michele Placido, Gisella Burinato, Antonio Piovaneli, Anna Orso, Pier Giorgio Bellocchio, Frédérique Alexandre. RFA-Itàlia-França. VOSC. 108' En Mauro, un jutge, està angoixat per la seva germana gran, la Maria, que va tenir cura d'ell quan era petit i ara sembla tenir problemes psíquics. Bellocchio torna a dissecar la família burgesa i les seves relacions de poder i repressió en aquest retrat sinistre que qüestiona el concepte establert sobre la bogeria. Michel Piccoli i Anouk Aimée es van endur els premis a la millor interpretació al festival de Cannes.

Il gabbiano /La gavina. Marco Bellocchio, 1977. Int.: Remo Girone, Laura Betti, Pamela Villosesi, Giulio Brogi, Gisella Burinato, Antonio Piovaneli, Mattia Pinoli, Clara Colosimo, Remo Remotti, Gaetano Campisi. Itàlia. VOSC. 132'. Projectió en DVD. Adaptació magistral de l'obra d'Anton Txèkhov, en què el fill d'una famosa actriu teatral intenta obrir-se camí com a dramaturg tot i tenir en contra la pressió psicològica de l'ambient i de la seva mare. "Tota la pel·lícula és una antologia de mirades com a expressió interior i com a consideració dels altres interlocutors, separats per una espècie de làmina que impedeix la comunicació. Bellocchio hi ha afegit, a més de la delicadesa i el tacte finíssim per deixar que Txèkhov conti les seves accions internes, un cert barroquisme italià, una certa forma sumptuosa de pintar exteriors i interiors, vestits i objectes, que atorga calidesa al quadre global" (Eduardo Haro Tecglen).

Nel nome del padre / En el nom del pare. Marco Bellocchio, 1972. Int.: Yves Beneyton, Renato Scarpa, Piero Vida, Aldo Sassi, Laura Betti, Marco Romizi. Itàlia. VOSC. 105'. Projectió en DCP.

L'Angelo és un noi rebel que entra en una escola de l'església catòlica italiana. Els conflictes entre el noi i la institució, classista i discriminatòria, no es faran esperar. "Un surt convallescent d'una educació d'amor i d'odi. Quan era petit, a Acció Catòlica em van ensenyar a odiar les joventuts comunistes –em deien que es divertien dient renecs. Anys més tard, vaig odiar les joventuts catòliques i vaig estimar els explotats blasfems" (Marco Bellocchio).

L'Ora di religione (Il sorriso di mia madre) / El somriure de ma mare. Marco Bellocchio, 2002. Int.: Sergio Castellitto, Jacqueline Lustig, Chiara Conti, Alberto Mondini, Gianni Schicchi, Maurizio Donadoni, Piera Degli Esposti, Gigio Alberti, Bruno Cariello, Renzo Rossi, Gianfelice Imparato. Itàlia. VOSC. 103'

Un pintor agnòstic rep amb estupefacció la notícia que el Vaticà vol canonitzar la seva mare. En poques hores, els seus familiars, que desitgen comptar amb ell en el procés de beatificació, multipliquen les pressions, i els conflictes no triguen a aparèixer. "No és un film contra la religió, sinó que més aviat representa la recerca espiritual i quotidiana d'emocions i valors dins una societat hipòcrita i cínica, que, amb freqüència, es defensa i s'amaga darrere els dogmes" (Marco Bellocchio).

Il sogni della farfalla / El somni de la papallona. Marco Bellocchio, 1994. Int.: Thierry Blanc, Simona Cavallari, Nathalie Boutefeu, Roberto Herlitzka, Henry Arnold, Anita Laurenzi. Suïssa-Itàlia-França. VOSC. 112'

Una aventura romàntica en què el protagonista és un actor anomenat Massimo que presta la seva veu als grans personatges del repertori clàssic, tot i que ha decidit no parlar en la seva vida quotidiana. Un director de teatre, fascinat pel talent d'en Massimo i per la seva elecció, decideix muntar una obra sobre ell. La mare d'en Massimo escriu el guió. El jove artista s'envolta de personatges que busquen, en va, que es torni a comunicar. El seu silenci és un desafiament a la hipocresia del llenguatge, un acte de coratge, una provocació subtil i incomprensible fins i tot per als que més l'estimen.

La religione della storia / La religió de la història. Marco Bellocchio, 1998. Itàlia. VOSC. 50'. Projectió en Betacam. ***Addio del passato Adéu al pasta*** Marco Bellocchio, 2002. Itàlia. VOSC. 47'. Projectió en Betacam. ***Vacanze in Val Trebbia Vacances a Vall Trebbia*** Marco Bellocchio, 1980. Itàlia. VOSC. 55'. Projectió en Betacam.

La visione del Sabba. Marco Bellocchio, 1988. Int.: Béatrice Dalle, Daniel Ezralow, Corinne Touzet, Jacques Weber, Renata Leoni, Roberta Lena, Daniele Nuccetelli, Sasa Vulicevic, Raffaella Rossellini, Stefano Abbati, Omero Antonutti. Itàlia-França. VOSC. 105'

En David, un psiquiatra que s'ha acabat de graduar, ha d'emetre un dictamen sobre la Maddalena, una noia acusada de l'assassinat d'un caçador. Ella afirma que és una bruixa i que va actuar en nom del diable. Després de la seva primera reunió, en David comença a canviar. "El signe de la bruixa és un signe de rebel·lió doble: destructiu i alhora dinàmic. Hi ha l'empenta per trencar una situació estàtica i cercar una via de sortida. Ser bruixa significa lluitar contra les lleis del temps" (Marco Bellocchio).

Buongiorno, notte / Buenos días, noche. Marco Bellocchio, 2003. Int.: Luigi Lo Cascio, Maya Sansa, Roberto Herlitzka, Pier Giorgio Bellocchio, Paolo Briguglia, Giovanni Calcagno, Giulio Bosetti, Gianni Schicchi, Roberta Spagnuolo. Itàlia. VOSE. 106' Itàlia. El març de 1978 l'organització terrorista Brigades Roges segresta Aldo Moro, ex-primer ministre i president de la Democràcia Cristiana, que aleshores negociava amb els comunistes un govern de coalició no massa ben vist per influents polítics del seu mateix partit. Moro fou sotmès a un judici popular i durant 55 dies es varen creuar comunicats de l'organització, cartes personals del segrestat i declaracions governamentals que es negaven a qualsevol negociació. Finalment, el 9 de maig fou trobat el cadàver de Moro.

Il regista di matrimoni / El director de casaments. Marco Bellocchio, 2006. Int: Sergio Castellitto, Donatella Finocchiaro, Sami Frey, Gianni Cavina, Maurizio Donadoni, Bruno Cariello, Simona Nobil, Claudia Zanello. Itàlia. VOSC. 107'

El director de cinema Franco Elica cau en la desesperació després de la boda de la seva filla amb un catòlic fervent. Quan li demanen que faci una altra versió d'*I Promessi Sposi*, d'Alessandro Manzoni, es refugia en un petit poblet sicilià, on coneix als personatges més pintorescs: un home que es guanya la vida filmant casaments, un director de cinema que fingeix la seva mort per assolir la fama i el Príncep Ferdinando Gravina di Palagonia, un noble culte.

TÍTOLS, DIES I HORARIS DE LES SESSIONS

<i>Il diavolo in corpo</i> / <i>El diablo en el cuerpo</i> , 1986.	Dimarts 16 d'octubre (19.00) Divendres 19 d'octubre (22.00)
<i>Bella addormentata</i> / <i>La bella dorment</i> , 2012 <i>Presentació a càrrec de Marco Bellocchio.</i>	Dijous 18 d'octubre (20.00)
<i>Sbatti il mostro in prima pagina</i> / <i>Una violació en primera pàgina</i> , 1972	Dissabte 20 d'octubre (22.00) Diumenge 21 d'octubre (19.30)
<i>Enrico IV</i> / <i>Enric IV</i> , 1984.	Dimarts 23 d'octubre (22.00)
<i>I pugni in tasca</i> / <i>Amb els punys a la butxaca</i> , 1965.	Diumenge 28 d'octubre (21.30) Divendres 2 de novembre (19.30)
<i>Sorelle Mai</i> / <i>Germanes Mai</i> , 2010.	Divendres 2 de novembre (22.00) Dissabte 3 de novembre (19.00)
<i>La Cina é vicina</i> / <i>La Xina és a proa</i> , 1967.	Dissabte 3 de novembre (22.00) Dimarts 6 de novembre (20.00)
<i>La condanna</i> / <i>La condena</i>	Diumenge 4 de novembre (21.30)
Sessió triple: <i>Discutiamo, discutiamo</i> / <i>Discutim, discutim</i> , Marco Bellocchio, Elda Tattoli, 1969. <i>Viva il Primo Maggio rosso proletario</i> / <i>Visca l'1 de maig roig i proletari!</i> 1969; <i>Ginepro fatto uomo</i> / <i>Juníper fet home</i> , 1962.	Dissabte 10 de novembre (16.30)
<i>Matti da slegare</i> , Marco Bellocchio, Silvano Agosti, Sandro Petraglia, Stefano Rulli, 1975	Diumenge 11 de novembre (16.30)
Sessió doble: <i>Abasso il zio</i> , 1961; <i>Enrico IV</i> / <i>Enric IV</i> , 1984	Dimarts 13 de novembre (22.00)
<i>Gli occhi, la bocca</i> / <i>Els ulls, la boca</i> Marco Bellocchio, 1982.	Dimecres 14 de novembre (22.00) Dissabte 17 de novembre (19.00)
<i>Marcia triomfale</i> / <i>Marxa triomfal</i> Marco Bellocchio, 1976	Diumenge 18 de novembre (17.00) Divendres 23 de novembre (21.30)
<i>Salto nel vuoto</i> / <i>Salt al buit</i> , 1980	Diumenge 18 de novembre (19.30) Dimarts 20 de novembre (22.00)

Il gabbiano <i>La gavina</i> , 1977	Diumenge 18 de novembre (21.30) Dijous 22 de novembre (19.00)
Nel nome del padre / <i>En el nom del pare</i> (1972)	Dimarts 20 de novembre (20.00)
L'ora di religione (Il sorriso di mia madre) / <i>El somriure de ma mare</i>	Divendres 23 de novembre (17.00) Dimarts 27 de novembre (22.00)
Il sogni della farfalla / <i>El somni de la papallona</i> , 1994	Dissabte 24 de novembre (21.30) Dimecres 28 de novembre (19.00)
La religione della storia <i>La religió de la història</i> , 1998. Itàlia. VOSC. 50'. Addio del passato <i>Adéu al passat</i> Marco Bellocchio, 2002. Itàlia. VOSC. 47'. Projecció en Betacam. Vacanze in Val Trebbia <i>Vacances a Vall Trebbia</i> Marco Bellocchio, 1980. Itàlia. VOSC. 55'. Projecció en Betacam.	Diumenge 25 de novembre (17.00)
La visione del Sabba / <i>La visió del Sabba</i> , 1988.	Diumenge 25 de novembre (21.30) Dimecres 28 de novembre (22.00)
Buongiorno, notte / <i>Buenos días, noche</i> , 2003	Dimecres 30 de novembre (19.30)
Il regista di matrimoni / <i>El director de casaments</i> , 2006	Dimecres 30 de novembre (22.00)

Amb la col·laboració de:

CINECITTÀ
LUCE

Més informació: www.filmoteca.cat
Barcelona, 18 d'octubre de 2012